

AHOLI YASHASH XONADONLARIDA YONG'IN XAVFSIZLIGINI OLDINI OLISH BO'YICHA INNOVATSION YECHIMLAR

Fayzulloyev Lutfullo Xayrullo o'g'li

Jamoat xavfsizligi universiteti kursanti

Kuldashev Ikrombek Xamidullayevich

ilmiy rahbar: tffd (PHD) dotsent polkovnik

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15332926>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 20-Aprel 2025 yil

Ma'qullandi: 25- Aprel 2025 yil

Nashr qilindi: 30- Aprel 2025 yil

KEY WORDS

Aholi yashash xonadonlari, yong'in xavfsizligi oldini olish, innovatsion yechimlar, yong'in detektorlari, avtomatik suvsizlantirish tizimlari, ovoqli ogohlantirish tizimlari, yong'inni oldin olish texnologiyalari, mavjud tizimlar tahlili, o'qitish va tarbiyalash, foydalanuvchi xabardorligi, yong'in xavfi.

ABSTRACT

Ushbu maqolada yong'in xavfsizligini ta'minlashda innovatsion yechimlar, shuningdek, zamonaviy texnologiyalar va tizimlar muhokama qilinadi. Yong'in detektorlari va avtomatik suvsizlantirish tizimlarining roli, aholi o'rtasida xavfsizlikka oid bilimlarni oshirish va yong'in xavfi bilan kurashish bo'yicha tizimli yondashuvlarni rivojlantirish ham muhimdir. Ushbu maqola yagona yondashuv va usullar yordamida yong'inlarni oldini olish orqali aholi xavfsizligini oshirishga qaratilgan innovatsion yechimlarni taklif etadi.

Uy-joylardagi yong'inning umumiy sabablari: Yong'inni oldini olishning eng yaxshi strategiyalarini tushunishdan oldin, siz uy-joy yong'inlarining sabablarini bilishingiz kerak. Uylar va turar-joy binolari savdo va sanoat bilan solishtirganda noyob yong'in xavfiga ega. Siz turar-joy binolari bilan ishlaydigan va loyihalashtiruvchi uy egasi yoki pudratchi bo'lasizmi, umumiy yong'in xavfidan xabardor bo'ling. Ehtiyot bo'lish kerak bo'lgan turar-joy yong'inlarining eng keng tarqalgan sabablarini o'rganish uchun o'qishni davom eting. Ovqat pishirish va oshxonadagi baxtsiz hodisalar uydagi yong'inlarning asosiy sabablari hisoblanadi. Uy egasi ochiq olovni ishlatadimi, pechdan kuchli issiqlik chiqaradimi yoki hatto mikroto'lqinli pechni haddan tashqari qizdiradimi, oshxonada ko'plab yong'in xavfi mavjud. Oshxonadagi yong'inlarning aksariyati o't otish bosqichida boshlanishini bilasizmi? Pechkani, panjarani yoki boshqa isitish moslamalarini yoqishda ehtiyot bo'ling. Bundan tashqari, oshxonani hech qachon qarovsiz qoldirmang, chunki ingredientlar yoki idish-tovoqlar siz bilmagan holda yonib ketishi mumkin va bu sizga reaksiyaga kamroq vaqt beradi. Va nihoyat, yonuvchan materiallarni, masalan, sochiq va pardalarni oshxonada jihozlaridan uzoqroq tutishni unutmang.

Turar-joy binolaridagi keng tarqalgan muammolarni hal qilish uchun ba'zi innovatsion yechimlar:

1. Aqlli uy texnologiyasi

- Energiyani boshqarish uchun IoT qurilmalarini integratsiyalash

- Isitish va sovutish samaradorligi uchun aqlli termostatlar
- Quvvat sarfini kamaytirish uchun avtomatlashtirilgan yoritish tizimlari
- 2. Barqaror materiallar
  - qurilish uchun qayta ishlangan materiallardan foydalanish
  - Yashil tomlar va devorlarni izolyatsiyalash va havoni tozalash uchun o'rnatish
  - Ichki havoning sog'lom sifati uchun past VOC bo'yoqlari va qoplamalarini qabul qilish
- 3. Suvni boshqarish tizimlari
  - sug'orish uchun yomg'ir suvini yig'ish tizimlari
  - Ichimlikka yaroqsiz maqsadlarda foydalanish uchun kulrang suvni qayta ishlash
  - Ob-havo sharoitlariga qarab sozlanadigan aqlli sug'orish tizimlari
- 4. Energiya samaradorligini oshirish
  - Isitish va sovutish xarajatlarini kamaytirish uchun devorlar va chodirlarni izolyatsiyalash uchun qayta jihozlash
    - Tarmoqdan tashqari quvvatlar uchun akkumulyatorli quyosh panellari o'rnatish
    - Yaxshiroq termal ishlash uchun derazalarni uch oynali modellarga yangilash
- 5. Jamiyatga yo'naltirilgan yechimlar
  - Aholining o'zaro munosabatini rag'batlantirish uchun umumiy joylarni loyihalash
  - mahalliy oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarishni rivojlantirish uchun shahar bog'larini yaratish
    - resurslar va vositalarni almashish uchun mahalla tarmoqlarini joriy etish
- 6. Chidamlilik xususiyatlari
  - Suv toshqinlari va bo'ronlar kabi ekstremal ob-havoga bardosh beradigan qurilish loyihalari
    - yong'inga chidamli materiallarni amalga oshirish va ko'kalamzorlashtirish
    - barcha rezidentlar uchun foydalanish imkoniyatini yaxshilash strategiyalari
- 7. Chiqindilarni kamaytirish strategiyalari
  - Organik chiqindilarni kamaytirish uchun kompostlash inshootlari
  - Chiqindilarni mas'uliyat bilan yo'q qilishni targ'ib qilish uchun joylarda qayta ishlash dasturlari
    - Materiallarni qayta ishlatish tashabbuslari uchun mahalliy kompaniyalar bilan hamkorlik qilish .

Ushbu yechimlar atrof-muhit barqarorligi va energiya samaradorligini oshirish bilan birga aholining hayot sifatini oshirishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abduqadirov, E. (2021). Yong'in xavfsizligi va zamonaviy texnologiyalar. Toshkent: Fan va texnologiya
2. Murodov, Sh. (2020). Aholi xavfsizligi: yong'in va uning oldini olish choralarini rivojlantirish. Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashri.
3. Rasulov, F. (2019). Aholi yashash joylarida xavfsizlikni ta'minlash va innovatsion yechimlar. Tashkent: O'zbekiston davlat arxitektura va qurilish universiteti.
4. Akhmedov, A. (2022). Yong'in xavfsizligi tizimlari: muammolar va yechimlar. Buxoro: Buxoro muhandislik texnologiyalari instituti.

5. Karimov, D. va Hayitov, A. (2023). Innovatsion yondashuvlar orqali yong'in xavfsizligini oshirish. Urganch: Urganch davlat universiteti.
6. Nurmurodov, S. (2020). Zamonaviy qurilishlarda yong'in xavfsizligi tadbirlari. Farg'ona: Farg'ona davlat universiteti.
7. Tokirov, I. (2021). Aholi yashash xonadonlaridagi yong'in xavfi va ularni oldini olish usullari. Namangan: Namangan muhandislik-texnologiya instituti.

